

Федорович Ірина Михайлівна,

к.е.н., доцент

Вегера Святослав Ігорович,

Студент

Західноукраїнський національний університет

м. Тернопіль, Україна

irkafed@ukr.net

svvegera25@gmail.com

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ КІБЕРСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Вступ. Впродовж останніх років кіберзагрози стають все більш помітними та вважаються найбільшою глобальною небезпекою для фінансового сектора та економіки в цілому. Зростаюча частота та складність кібератак, швидка цифрова трансформація та збільшення використання великих даних і хмарних обчислень роблять страхові компанії все більш уразливими до кіберзагроз. Страхові компанії також часто піддаються кібератакам, оскільки володіють значною кількістю конфіденційної інформації про страхувальників. Добре розвинений ринок кіберстрахування може відігравати ключову роль в забезпеченні трансформації до цифрової економіки, підвищуючи обізнаність про кіберризики. В Україні розвитку такого виду страхування, як кіберстрахування, заважає недостатність розуміння величини потенційних фінансових збитків від протиправних дій кіберзлочинців, малий рівень довіри страхувальників до страхових компаній, відсутність належного нормативно-правового регулювання.

Мета роботи - розробка рекомендацій щодо ефективного функціонування ринку кіберстрахування в Україні.

Матеріали та методи. При написанні було використано діалектичний метод пізнання, системного підходу, методи аналізу та синтезу, узагальнення. Для аналізу проблем та перспектив розвитку кіберстрахування застосовувалися емпіричні та статистичні методи.

Результати та обговорення. Кіберстрахування як вид страхування характеризується наявністю суб'єктів (страховики та страхувальники) об'єктів (інтереси власників інформаційних систем, інформація, на яку спрямовані

кіберризиками), та предмету страхування - майнові інтереси, пов'язані з ризиком фінансових втрат і втрат у зв'язку зі зломом даних, інтернет-шахрайством, хакерськими атаками, що свідчить про необхідність визнання на законодавчому рівні даного виду страхування.

Страхування відіграє ключову роль, допомагаючи компаніям і споживачам управляти кіберризиками, надаючи страхувальникам фінансовий захист від загроз, які неможливо повністю пом'якшити. Послуги кіберстрахування захищають організації від інтернет-загроз, включають захист від втрат через шахрайство, злом, крадіжку, знищення даних через інформаційні системи. На додаток до аудиту безпеки та витрат на розслідування після інциденту, програми кіберстрахування пропонують покриття відповідальності, дозволяючи організаціям покривати збитки, понесені через упущення та незахищеність даних [1, с. 29].

На даному етапі розвитку вітчизняний страховий ринок значно відстає від інших країн щодо розробки та впровадження продуктів кіберстрахування. Повноцінні програми страхування від кіберзагроз на вітчизняному ринку пропонують лише декілька страхових компаній. Проте, більшість страхових компаній України пропонують страхувальникам лише традиційні види страхового захисту: майно, відповідальність перед третіми особами та інші. Деякі страхові компанії пропонують розширення класичного полісу страхування майна, включаючи ризик кібератак.

Важливими проблемами, що стримують розвиток кіберстрахування в Україні є: складність щодо виявлення та ідентифікації кіберризиків; неможливість повного покриття збитків від кіберзагроз; неповна та невчасна інформація про кібератаку в зв'язку з можливістю погіршення іміджу організації; низька капітальна база страхових компаній; складність при розрахунку ціни страхового поліса; відсутність нормативно-правової бази, що регулює кіберстрахування; недостатній рівень контрольних заходів з боку страхувальника; відсутність спеціалізованих програм страхування [2, с. 177].

З метою розвитку рівня кіберстрахування в Україні страховим компаніям, на наш погляд, доцільно забезпечити співпрацю з професійними асоціаціями та регулюючими органами, що дозволить створити обсяг даних, необхідних для належного ціноутворення та продажу послуг у сфері кіберстрахування; забезпечити орієнтованість на дрібних клієнтів, оскільки страхові продукти в галузі страхування кіберризиків для невеликих учасників ринку залишаються практично не освоєними; проводити навчання для громадян через спеціалізовані освітні кампанії, присвячені питанням кіберстрахування, що дасть змогу страхувальникам оцінити необхідність у послугах з кіберстрахування.

Разом з тим подальший розвиток кіберстрахування має супроводжуватись використанням програмного забезпечення високого рівня безпеки, включаючи комп'ютери і мобільні пристрої; регулярним оновленням комп'ютерних систем; здійсненням комплексу превентивних заходів в даній сфері (сканування інформації для запобігання і знищення загроз) [3, с. 24]. Враховуючи особливості даного виду страхування, є актуальним внесення певних змін до законодавства України в частині визначення нормативних вимог до страховиків та застрахованих осіб, суб'єктів та предметів кіберстрахування, умов відшкодування збитків, порядку проведення експертизи кіберризиків від імені страхових компаній. Отже, в першу чергу державне втручання дасть можливість надати поштовх для росту кіберстрахування як сектору світового страхового ринку.

Висновки. Кіберризик – це проблема, яку можна вирішити за допомогою страхових інструментів і необхідних сприятливих умов. Для вирішення даної загрози потрібна відповідна законодавча база, технічні можливості і готовність клієнтів співпрацювати з страховими компаніями для утворення системи корпоративної кібербезпеки. Серед ключових шляхів розвитку кіберстрахування в Україні слід виділити такі: використання передових аналітичних досягнень для оцінки кіберризиків, оскільки загальноприйнятої методології у вітчизняній практиці оцінювання ризиків немає; підвищення кваліфікації працівників страхових компаній для виходу на ринок страхування від кіберзагроз;

запровадження податкових пільг із страхування кіберризиків; підвищення рівня інформаційної грамотності користувачів Інтернету, з метою уникнення кіберзлочинності як наслідку людського фактору; розробка нових продуктів кіберстрахування та розширення існуючих страхових покриттів.

Література

1. Приказюк Н. В., Гуменюк Л. С. Передумови розвитку кіберстрахування. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 15-16. С. 28-34.
2. Ротова Т., Шевченко Ю. Страхування як фінансовий інструмент захисту від кібер-ризиків. Безпека соціально-економічних процесів в кіберпросторі : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Київ : КНТЕУ, 2019. С. 177-178.
3. Селіверстова Л. С., Трухан Д. А. Підходи до розвитку кіберстрахування як сегменту глобального страхового ринку. Економіка та держава. 2020. № 1. С. 23–26.